

Ništa nije, nije ništa

Nikad nisam bila odlučna. Uvijek to pitanje, što ću dobiti, a što izgubiti. Iako je sve dogovoreno i vrijeme rezervirano, pogledavam na sat, ostalo je još deset minuta do odluke. Čitam ponovo obavijest obješenu na vratima uskog hodnika.

Nasljedna sklonost za rak dojke može se odrediti praćenjem mutacija u dva gena, BRCA1 i BRCA2. Određivanje mutacija ta dva gena, koji govore o visokom riziku od karcinoma dojke, provodi se u Laboratoriju... Sve mi je već objašnjeno više puta. Hajde, udahni i pokucaj, učini to, suoči se, hrabrim samu sebe. Ali opet, što ću više znati. Zapravo smrt i ja smo već gotovo prijateljice, prvo nona, pa mama, teta Lucija jesenas. Što ću reći Mirti, kako ću se pred njom opravdati, tko će pregledavati njene zadaće, peći kolače, kupovati joj odjeću. Čitam ponovo. Slova titraju, znam, ja sam taj potencijalni kandidat, ali sebično odustajem.

Ulica, ljudi, autobusi, travanjski miris života, jorgovani, ptice, cvatnja. Sjećanje na tvoje ruke s tragovima plavih žila. Podsjećanje na život kao mogućnost, ako krv prokola, oživi. Zovem doktoricu. – Oprostite, odustala sam, nisam spremna, ne ovaj put.

– Zašto? Za što spremna? Bile bi pametnije nas dvije zajedno. – Šutim. Da, drugi put. Zovem muža. – Obavila sam to, rezultat testiranja bit će za desetak dana. – Ne boj se – kažem. – Geni nisu sudbina, netko je već to sigurno napisao. – Racionalna kakva jesam što mu mogu reći. – Bila sam jučer kod hiromanta. – Umjesto k doktoru ti si išla k Ciganu. – Ne dušo, hiromanti nisu Cigani, oni raspolažu određenim drevnim znanjima. Rekli su mi da na dlanu postoji osim linije života i linija anđela, imaju je rijetki ljudi, ali eto, ja je imam na oba dlana, jasnu i vidljivu liniju drugog života. Zašto za to nikad ranije nisam čula?

Opipavam znojne dlanove, sigurna sam da je pipam, nisam izmislila, postoji ta crta koju drugi nemaju. A što ako su je imale nona i ti i Lucija. Nisi vjerovala u bajanja, ali si svejedno u zadnjoj krhkosti željela putovati u Indiju na liječenje Ayurvedskom medicinom. Koliko najnovijih biljaka, noni soka, cikle, čaja od koprive, crvene djeteline, aronije, bobica, algi, akupunktura, psihoterapija, a ja o liniji anđela. Kao da me nisi vodila svijetom, školovala, čitala sa mnom

knjige, slušala glazbu, gledala slike u muzejima, kao da cijeli život nisam učila što je znanost, a što nije.

Prate me tvoje ruke. Preveliki prsten, kameja, ženski profil zarobljen u kamenu. Jaspis liječi ženske bolesti. Može li iz srca zemlje krt iznijeti prsten na sunčanu livadu. Djevojčica, vozim se prema tebi na crvenom biciklu, ohrabruješ me. Možeš ti to, sve možeš što poželiš. Tko može ostaviti dijete plakati? Dijete se ne može razmaziti. Razumijevanje svega, tolerancija svijeta, nema dosade, depresije. Ništa ne prespavati, naviti budilicu prije zore, duboko disati. U praskozorje maslac, đem i kakao. Prvo je nestalo tvoje lice. U kojem svijetu smrt nije nepodnošljiva tišina. Pjevaš u kuhinji, pjevušiš zapravo melankolično, ah to more duboko. Hraniš ptice na balkonu, plavetne sjenice. Suncokret uvijek prema suncu. Pas te slijedi u stopu, umiruje ga mekoća tvog glasa. Zalijevaš afričke ljubičice u podložak, tražiš im sjenu, planine Kenije. U početku čajevima, algama, egzotičnim pripravcima, čudnovatim gljivama ojačati imunitet. Žuto siva boja kože kao listopad. U parku bolnice lišće pitomog kestena. Vjetar noću doziva u zagrljaj. Zaspali prirodno. Nije ništa. Ništa nije. Baštinila si tu mantru od none, a ona od nekoga svoga, koji je jaukao noću i govorio: *Ništa nije, nije to ništa*. Samo umor, slabost, pad imuniteta. Doći doma za Božić, prije Božića oprati zavjese. Svijeće, cimet, vanilin kiflice. Bez aranžiranja molim. Kao da je vjetar skinuo češere s jela. Kao da je donio snijeg. Pokloni, knjige, uvijek knjige. Ne moći čitati jednako je umrijeti. Tvoja posveta meni jednog Božića. Zvono na vratima. Jesi li to ti? Jesi li? Vid je naglo oslabio. Stvari se opipavaju, goleme, sitne, mekane, oštre, korisne, suvišne. Puna kuća ljudi, a ti sama. Pohode te s narančama u šuškvim vrećicama, svi su ekološki osviješteni, ne jedu meso, gimnasticiraju. Živjet će sto godina, govoriš mi žalosno. Pohode te prije čega? Prije sna. Knjige na noćnom ormariću su poslagane kao stepenice u nebo. Kad izvlačiš poeziju stepenice padaju na parket. Nemaš dobre naočale, tko će čitati *Treba brzo plakati*. Sve će to netko nalik tebi. Jastuci ostavljaju tragove na tijelu, uleknuća, dekubitusne rane. Dan sve kraće traje. Putujemo vlakom prema jugu, na otoke u mala mjesta ispod borova. Pejzaži. Ulja na platnu. Sve se razbija u krhotine.

Netko je donio vijest. Objesila se gospođica M. Kolektivna tuga zavladała je gradom i nestalo je ruža u cvjećari. Nitko nije znao zašto. Nije bilo pisma. – A bila je tako lijepa. – rekla je debela prodavačica novina. Danima, mogla si gledati kroz prozor. Što sve oblaci mogu biti?

Na vrijeme sve završiti. Prekrižiti dane u rokovniku, sate, programe, platiti račune, srediti dokumentaciju, napisati na fotografijama tko su ti ljudi jer ja to više neću znati, a tek moja djeca. Moja djeca... Razdijeliti odjeću prijateljicama pod izgovorima prevelikog i premalog. Ostaviti samo nužno. Nužno za što. Govorila si – Stare ženu su uvijek imale spremnu odjeću za bolnicu i smrt, čistu i pasent. – Isprazniti torbe, ladice. Tko će očistiti tavan, baciti vjenčanu haljinu, stari kofer i razbijeno ogledalo. Netko tvoj, netko nalik tebi. Ti više ne hodaš, tijelo te više ne sluša. Nemaš više snage.

Sjećam se tvog lica kad si mene djevojčicu jednog popodneva ugledala u bijelim lakiranim cipelama usred ljetne prašine. Prekinula si brojalicu: *U parku pod palmama čekat ću te Lora, znam da doći nećeš jer tako biti mora...* Zgrabila si me i odnijela u zamračenu sobu gdje je već danima u velikom krevetu umirala nona. Gotovo u sjedećem položaju, podložena jastucima kao krpena lutka, željela me vidjeti. To umiranje si tajila od mene kao ženske uloške ili očeve bokserice. Stajala sam ispred crvljive postelje u sobi sa svetim slikama i gledala u nonu koja je jaukala i hroptala, postala je tako mala i stara. A smrt koju je nosila u sebi raširila se kućom i dvorištem i rastjerala naše dječje brojalice. Već tada grozila sam se mirisa raspadanja, krvi, mokraće, povraćanja, latora, šećerne voda u čaši, ružinih latica, svijeća i naranči. Sada znam, nona je zapravo umrla mlada, imala je samo pedeset dvije godine, kao uostalom i ti, kao i Lucija jesenas.

Nakon nonine smrti neprestano si obavljala neke pretrage, svakih šest mjeseci detaljne analize tkiva, krvi, mokraće. Nisi kuhala ni pospremala, danima sam nosila istu odjeću, jeli smo kod susjede. Život i tvoj i moj u strahu od kvržice, čvorića, od pretrage do pretrage, brzo disanje, sretni zagrljaji, putovanja, zgrabiti život, omađijati ga da te zavoli, da te ne pusti.

Lutam gradom, vozim se tramvajem do zadnje stanice pa natrag, opet sam u uskom hodniku, prazan je, nema više nikoga, danas više ne rade testiranja, možda sutra.

Želim nazvati nekog tko te poznao, razgovarati o tebi, uvjeriti se da se nisi bojala, da sam bila s tobom do kraja.

Ulica Ružičnjak, jastuci na prozoru, ponavljam u sebi davnu brojalicu: *U parku pod palmama čekat ću te Lora...*To sam ponavljala kad sam se bojala. Kao nona i ti: *Ništa nije, nije ništa.* Moram nekako pobijediti strah. Osjećam, prolaznici gledaju u mene, čitaju mi na licu da se ne mogu testirati na neke usrane gene i njihove mutacije i boriti se s time.

Noćima ne spavam, znojim se, tražim kvržicu, oteklinu, povećanu žlijezdu, sanjam Mirtu na nekim pokretnim stepenicama, ja trčim, a ona stoji na mjestu i nestaje.

Kakav je to zapravo život. – Od čega mršaviš? – pita me muž. – Čišćenje organizma od toksina, puno vode i limuna. Zna da lažem, uvijek zna, pocrvenim kao klinka.

Postojala je jedna kutija na tavanu, nisi mi je dala baciti. Stavljala si tamo moje crteže, školske bilježnice. Pomagala si mi jedne kišne jeseni u izradi plakata s lišćem, na kraju smo dlanove premazale bojom i otiskivale na papiru. Ostali su otisnuti tvoj i moj dlan u temperi s glicerinom. Sve se jasno vidi, do najsitnije crtice. Gledam i ne vjerujem, tada ni ti ni ja nismo imale tu liniju, liniju anđela.

Zdenka Maltar, Novi Marof